

Suojaviivan merkitys yksi- ja monika- meratuotannossa

Henrik Savonen

Opinnäytetyö
Toukokuu 2015
Viestinnän koulutusohjelma
Käsikirjoittamisen ja
kuvallisen ilmaisun suuntau-
tumisvaihtoehto

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Viestinnän koulutusohjelma
Käsikirjoittamisen ja kuvallisen ilmaisun suuntautumisvaihtoehto

SAVONEN, HENRIK:
Suojaviivan merkitys yksi- ja monikameratuotannossa

Opinnäytetyö 38 sivua, joista liitteitä 1
Toukokuu 2015

Opinnäytetyöni käsittelee suojaviivan perusteita ja käyttöä sekä yhden että useamman kameran projekteissa. Käyn läpi suojaviivan perusteita, minkä lisäksi tarkastelen suojaviivan yleisimpiä käyttötapoja ja virheitä elokuvien ja televisiosarjojen avulla. Opinnäytetyön taiteellisena osiona toimii Tallinnassa kuvattu TV7:n musikaalinen monikamerataltiointi, jossa olin toiminut kameramiehenä.

Käsittelen suojaviivaa myös monikameran puolelta, koska tunnen omaavani siitä eniten käytännön kokemusta. Lisäksi uskon monikameran tuovan omanlaisensa näkökulman suojaviivan käytöstä, sillä suojaviivan paikka ei välttämättä ole suorassa livetapahtumassa aivan niin käsikirjoituksen mukaisesti määritelty, kuin esimerkiksi elokuvissa ja televisiosarjoissa. Tavoitteena on myös selvittää ja pohtia suojaviivan roolia ja merkitystä livetaltioinnin saralla.

Aiheeni on kuitenkin rajattu keskittymään erityisesti suojaviivaan, sillä koen sitä koskevan tiedon olevan tärkeä osa-alue niin ohjaajan, leikkaajan kuin myös kameramiehen roolissa.

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree programme in Media
Screenwriting and Visual Expression

SAVONEN, HENRIK:

The meaning of the axis of action at single and multiple camera production

Bachelor's thesis 38 pages, appendices 1 pages
May 2015

This thesis handles the basics of the axis of action and its use in both single and multiple camera productions. In addition to dealing with the basics of the axis of action, the most commonly used practices and errors were looked at through films and television series. The artistic part of this thesis is the musical multi-camera recording for TV7 filmed in Tallinn by me working as a cameraman.

The protection was also dealt with from the multi-camera point of view because that is of my best practical experience. In my opinion, multi-camera could also bring its own unique perspective on the use of the axis of action for live events where it has not been necessarily determined according to the script as it is in films and television programmes. The aim was to explain and discuss the role of the axis of action and its importance in the field of live recordings.

The subject was limited to particularly focus on the protection line, because the information on that seems to be an important part of the role of a director and editor, as well as of a cameraman.

Key words: multiple camera, single camera, multi-camera, axis of action, live recording, shooting, tv7

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	SUOJAVIIVA	6
2.1	Mikä on suojaviiva?	6
2.2	Suojaviivan muodostuminen	7
2.3	Suojaviiva kahden henkilön kohtauksessa	8
2.4	Suojaviiva usean henkilön kohtauksessa	10
2.5	Muuttuva suojaviiva.....	14
2.6	Suojaviivan tahaton rikkominen	17
2.7	Suojaviivan rikkominen tehokeinona.....	18
3	MONIKAMERASTA JA KAMERAMIEHEN TYÖSTÄ	20
3.1	Monikameran perusteet.....	20
3.2	Monikameran historia	20
3.3	Kameramiehen työnkuva	23
4	KAMERAMIEHENÄ VIROSSA	25
4.1	Taustaa livetaltioinnista ja sen toteuttamisesta	25
4.2	Kameramallit ja apuvälineet	26
4.3	Oman työn analysointi	31
4.4	Suojaviivan merkitys livetaltioinnissa.....	32
5	POHDINTA.....	34
	LÄHTEET	36
	LIITTEET	38

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön kirjallisessa osuudessa käsittelen suojaviivan perusteita ja käyttöä sekä yhden- että useamman kameran tuotannoissa. Suojaviivan perusteita ja sen yleisimpiä käyttötapoja tarkastellessani käytän havainnollistavina esimerkkeinä elokuvia ja televisiosarjoja, jotka on kuvattu yhden kameran tekniikalla. Tämän jälkeen kerron monikameratuotannon perusteista ja historiasta sekä kameramiehen erilaisista rooleista. Monikameran kautta päädyn tutkimaan suojaviivan merkitystä useamman kameran tuotannoissa.

Tarkoitukseni on selvittää suojaviivan mahdollinen merkitys ja käyttötavat monikameratuotannossa. Syy suojaviivan käsittelyyn monikameran näkökulmasta johtuu pitkäaikaisesta kiinnostuksestani erilaisia livetaltiointeja kohtaan. Erityisesti yhtyeiden livetaltioinnit ovat olleet jo pitkään lähellä sydäntä, minkä vuoksi olen myös kiinnostunut taltioitavien esitysten teknisestä toteutuksesta. Koska suojaviiva nähdään kultaisen leikkauksen ja kuvakokojen tavoin tärkeänä elokuvallisen kerronnan maailmassa, olen kiinnostunut suojaviivan roolista ja sen kuvakerronnallisista mahdollisuuksista monikameratekniikan saralla. Taiteellisenä video-osiona toimii TV7:n musikaalinen livetaltiointi, jossa toimin kameramiehenä. Kolmella kameralla toteutettu livetaltiointi esitettiin suorana televisiosta sekä Virossa että Suomessa, minkä lisäksi ohjelman pystyi katsomaan internet-sivuston kautta kansainvälisesti.

Vaikka suojaviivan rooli ei välttämättä tule näkyvästi esiin opinnäytetyössäni toimivan video-osuuden kaltaisessa monikamerataltioinnissa, koen suojaviivaan koskevan tiedon olevan kuitenkin olennaisen tärkeä osa-alue niin ohjaajan, leikkaajan kuin myös kameramiehen roolissa. Erityisesti monikamerataltiointia leikkaavan ohjaajan on oltava perillä useiden kameroiden sijainnista ja hyödynnettävä näiden kuvatarjontaa tilanteeseen sopivalla rytmillä ilman, että suojaviivan luoma illuusio rikkoutuu.

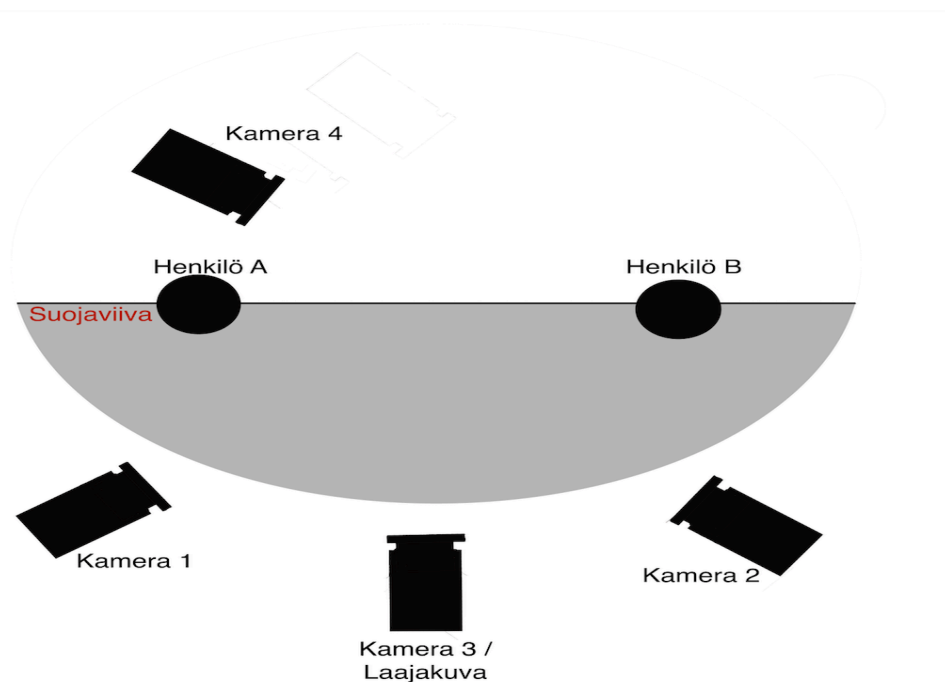
2 SUOJAVIIVA

2.1 Mikä on suojaviiva?

Suojaviiva on kahden tärkeän pisteen välinen, kuvatilaan kuviteltu viiva, joka yhtyy kuvattavan kohteen tai esiintyjän oletettuun liikerataan. (Pirilä & Kivi 2005, 117.)

Ensimmäisen kameran paikka määrää suojaviivan kulun ja sijainnin. Suojaviivan paikka siirtyy kamera-ajoa tehtäessä tai esiintyjän liikkuesssa. (Korvenoja 2005, 126.) Elokuvaaja Kari Sohlberg puhuu (2005, 19) klassisesta suojaviivasta eli 180 asteen säännöstä, jonka mukaan kameraa voi siirtää suojaviivan muodostamalla alueella. Sillä mikäli kamera-ajo tehdään suojaviivan yli, liikkeen suunta muuttuu ja sen seuraaminen vaikeutuu. Keskustelijoiden tapauksessa henkilöiden sijainti koituu katsojalle epäselväksi.

Alla olevassa kuvassa kamerat 1, 2 ja 3 on sijoitettu suojaviivan oikealle puolelle. Näistä kamera 3 kuvaa laajaa kuvaa molemmista henkilöistä kahden muun keskittyessä yhteen henkilöön. Kamera 4 on tässä tapauksessa sijoitettu suojaviivan väärälle puolelle, koska siihen leikatessa kuvan henkilö B näyttäisi vaihtaneen paikkaa katsoen samaan suuntaan kuin kamera 2:lla näkyvä henkilö A.

KUVA 1. Kolme kameraa sijaitsevat suojaviivan oikeanmukaisella puolella.

Suojaviivan sisällä pysymällä kaksi keskustelemaa henkilöä saadaan siis pitämään katseensa toisiaan kohti sen sijaan, että toinen tai molemmat henkilöistä katsoisivat muuhun kuin haluttuun suuntaan. Suojaviivan paikkaa voidaan muuttaa ottojen välissä tehtävällä kamera-ajolla tai neutraalilla kuvakulmalla.

2.2 Suojaviivan muodostuminen

Suojaviiva muodostuu yleisimmillään kohtaauksessa, jossa kaksi henkilöä ovat vuorovaikutuksessa toisiinsa esimerkiksi kohtaamisen ja siitä syntyvän keskustelun kautta.

Korvenoja jakaa kirjassaan (2005, 131) suojaviivan neljään eri suojaviivatyyppiin, jotka määräytyvät sen muodostamisen mukaan. Suojaviiva voidaan jakaa keskustelun- ja draaman suojaviivaan, liikkeen suojaviivaan, katseen suojaviivaan ja toiminnan suojaviivaan.

Näistä keskustelun- ja draaman suojaviiva voi rakentua jopa useamman henkilön kohtauksesta. Esimerkiksi elokuvissa ja televisiosarjoissa henkilöt voivat saapua ja poistua kokonaan kohtauksen aikana. Tällöin kohtaukseen on hyvä kuvitella useampi kuin yksi suojaviiva, erityisesti silloin, kun henkilöiden paikat ovat kohtauksessa hajautuvasti.

Liikkeen suojaviiva määriytyy tiettyyn suuntaan liikkuvan kohteen mukaisesti. Erityisesti juoksukilpailussa liikkeen suojaviivasta voidaan huolehtia leikkauksessa siten, että kuvavaihdot tapahtuvat laajakuvan kautta, jolloin katsojalle ei synny väärää käsitystä liikkeen suunnasta.

Katseen suojaviiva rakentuu nimensä mukaisesti henkilön katseen varaan, joka määrittää suojaviivan suunnan. Esimerkiksi kuvassa, jossa henkilö katsoo kohti horisonttia, suojaviiva alkaa henkilön silmistä. Mikäli kohtauksessa leikattaisiin suojaviivan molemmilta puolilta, näyttäisi henkilö katsovan kohti itseään.

Toiminnan suojaviiva muodostuu puolestaan esimerkiksi taulua maalaavan henkilön ja sivellintä pitelevän kätensä välisestä linjasta.

Seuraavissa alaluvuissa havainnollistetaan elokuvien ja tv-sarjojen avulla suojaviivan muodostamista toisistaan eroavissa kohtauksissa.

2.3 Suojaviiva kahden henkilön kohtauksessa

Suojaviiva muodostetaan kahden henkilön kohtauksessa siten, että henkilöiden katseet kohtaavat toisensa. Kohtauksessa olevien henkilöiden läpi kuvitellaan suojaviiva ja valitaan, kummalle puolelle viivaa kamerat sijoitetaan. Kohtaukset kuvataan aina suojaviivan yhdeltä puolelta. Elokuva (500) Days of Summer (2009) kertoo onnittelukortteja suunnittelevan Thomasin (Joseph Gordon-Levitt) ja tämän työkollega Summerin (Zooey Deschanel) välisestä suhteesta, joka paljastetaan kohtausten satunnaisessa järjestyksessä.

Elokuvan alussa on kohtaus, jossa Thomas ja Summer ovat ravintolassa syömässä lettuja. Alapuolella näkyvä havainnollistava kuvasarja etenee vaakasuunnassa vasemmalta oikealle.

KUVA 2A

KUVA 2B

KUVA 2C

KUVA 2D

KUVA 2E

KUVA 2F

KUVA 2G

KUVA 2H

KUVA 2I

KUVA 2J

KUVA 2K

KUVA 2L

Kuvasarja alkaa laajalla kuvalla, joka esittelee sekä tapahtumaympäristön että Thomaksen ja Summerin sijainnit. Tämän jälkeen edetään keskustelun siivittämänä henkilökameroihin, joista Thomaksen kamera kuvaa tiiviimpää kuvaa johtuen kuvattavan henkilön jännittyneestä tunnetilasta. Kohtauksen aikana palataan laajakuvaan, kun tarjoilija tuo molemmille tilatun ruoan pöytään. Thomaksen katsoessa ruokaansa leikataan lähiokuvaan, jossa ruokaa kuvataan oikeaoppisesti suojaviivan määräämältä paikalta.

Kohtaus päättyy Thomaksen kävellessä kohti oikeanpuoleista kameraa jääden lopussa kuitenkin seisomaan kameran eteen. Mikäli hän olisi jatkanut kulkua kameran ohi oikealta puolelta, olisi ohikulku tapahtunut suojaviivan mukaisesti. Kameran vasemmalta puolelta kuljetessaan suojaviiva olisi sen sijaan vaihtanut paikkaansa.

2.4 Suojaviiva usean henkilön kohtauksessa

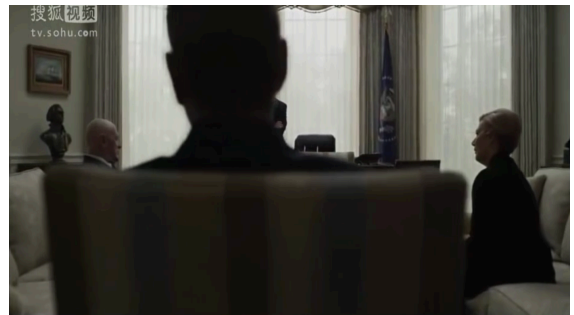
Useamman henkilön kohtausta kuvatessa on järkevää suunnitella sekä henkilöiden että kameroiden sijainnit mahdollisimman tarkkaan. Henkilöiden sijoitteluun vaikuttavat sekä dialogin määrä että mahdolliset siirtymät suojaviivan sisällä tai kohtauksen aikana kuvasta poistumiset. Yleisimmillään usean henkilön suojaviivaa nähdään käytettävän televisiosarjoissa, joissa esiintyy samanaikaisesti useita dramaturgisesti tärkeitä henkilöitä.

Poliittinen draamasarja *House of Cards* (2013) kertoo demokraattipoliitikko Frank Underwoodin (Kevin Spacey) tarinan, jossa tämä pyrkii etenemään keinoja kaihtamatta Yhdysvaltain edustajainhuoneen jäsenestä suurvaltion presidentiksi. Sarja sisältää runsaasti sekä kahden että usean henkilön keskusteluja, joiden aikana Underwoodilla on myös tapana rikkoa neljäs seinä puhumalla suoraan häntä kuvaavalle kameralle.

Toisen kauden toisessa jaksossa nähdään neljän henkilön kohtaus, jossa Underwood, Catherine, Raymond Tusk ja presidentti puhuvat yhteistyöstä Kiinan kanssa. Kuvasarja etenee vaakasuunnassa vasemmalta oikealle.

KUVA 3A

KUVA 3B

KUVA 3C

KUVA 3D

KUVA 3E

KUVA 3F

KUVA 3G

KUVA 3H

KUVA 3I

KUVA 3J

KUVA 3K

KUVA 3L

KUVA 3M

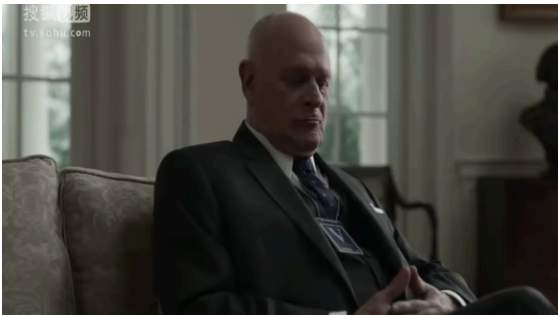
KUVA 3N

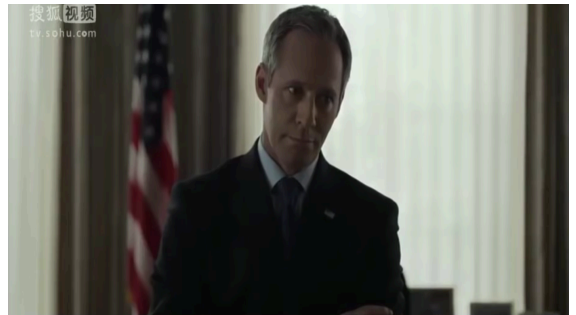
KUVA 3O

KUVA 3P

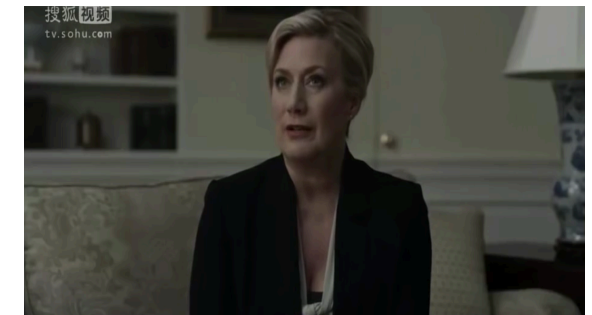
KUVA 3Q

KUVA 3R

KUVA 3S

KUVA 3T

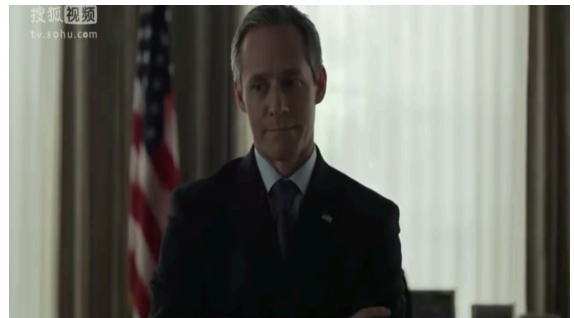
KUVA 3U

KUVA 3W

KUVA 3V)

KUVA 3X

KUVA 3Y

KUVA 3Z

KUVA 3Å

Kohtauksessa suojaviiva kulkee oikealla puolella istuvan Catherinen läpi, mikä muodostaa vasemmalle puolelle 180 asteen toimintalinjan mahdollistamaan sulavan jatkuvuusleikkauksen. Jatkuvuusleikkaus on erityisesti länsimaalaisissa elokuvissa käytetty leikkaustapa, jonka avulla saadaan leikattua suojaviivan sisälle rajatut tapahtumat mahdollisimman luontevasti (Orpen 2013, 17). Kohtaus alkaa kamera-ajolla, joka esittelee tapahtumatilan ja siinä olevien henkilöiden sijainnit. Keskustelun aikana Catherine saa

vakuutettua presidentin kyvystään saada Kiina tekemään Yhdysvaltain kanssa yhteistyötä. Underwoodin ja Raymondin ilmaisevasta epävarmuudesta huolimatta presidentti antaa Catherinelle luvan lähteä ajamaan tehtävää ja edustamaan Valkoista taloa. Kohta-
us päättyy neutraaliin kamerakuvaan Underwoodista, joka on nousemassa tuoliltaan keskustelun päätyttyä.

2.5 Muuttuva suojaviiva

Kohtauksen alussa suojaviivan paikka määritellään ensimmäisellä kuvalla. (Korvenoja 2005, 126). Suojaviivan paikkaa voi kuitenkin vaihtaa kesken kohtauksen. Suojaviivan voi ylittää näyttämällä katsojalle kamera-ajon, joka lähtee suojaviivan oikealta puolelta ja ylittää suojaviivan. Tämän jälkeen loput kohtauksen kuvista kuvataan suojaviivan uudelta puolelta. Toinen mahdollinen tapa suojaviivan ylitykseen on neutraalista kulmasta kuvatun kuvan käyttäminen (Korvenoja 2005, 128). Neutraalista kulmasta puhuttaessa tarkoitetaan sitä, että kamerakulma sijaitsee joko edessä tai takana. Neutraalissa kuvakulmassa oleva kamera sijaitsee suojaviivan päällä, minkä takia se ei ylitä tai riko suojaviivaa. Neutraalia kuvakulmaa käytetään välissä silloin, kun halutaan leikata oikeaoppisesti suojaviivan toiselle puolelle ilman virhettä.

Kinji Fukasakun ohjaama *Battle Royale* (2000) on samannimiseen romaaniin perustuva japanilainen elokuva, jossa 42-henkinen koululuokka lähetetään autiolle saarelle taistelemaan hengestään. Elokuvan lopussa on kohtaus, joka alkaa kahden henkilön kohtauksena vaihtuen suojaviivan muutoksen myötä useamman henkilön kohtaukseksi. Havainnollistava kuvasarja etenee vasemmalta oikealle.

KUVA 4A

(KUVA 4B)

KUVA 4C

KUVA 4D

KUVA 4E

KUVA 4F

KUVA 4G

KUVA 4H

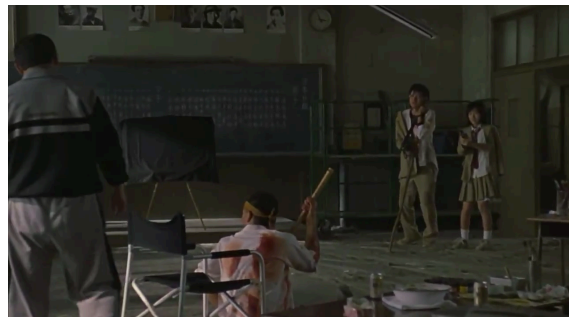
KUVA 4I

KUVA 4J

KUVA 4K

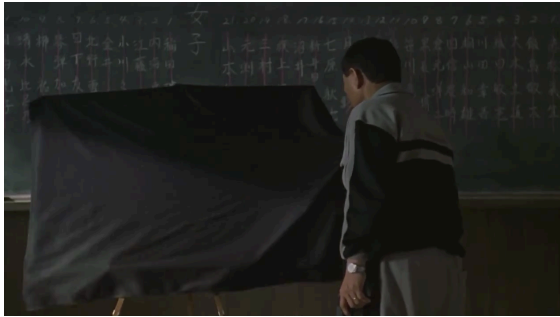
KUVA 4L

KUVA 4M

KUVA 4N

KUVA 4O

KUVA 4P

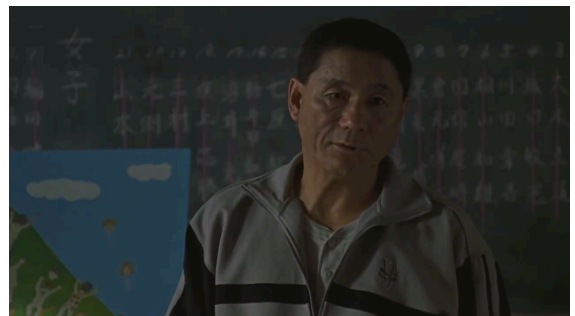
KUVA 4Q

KUVA 4R

KUVA 4S

KUVA 4T

Kuvasarjassa suojaviivan paikka muuttuu, kun elokuvan päähenkilö Shuya Nanahara (Tatsuya Fujiwara) ja tämän ystävä Noriko kävelevät sisään huoneeseen. Tämän jälkeen luokan opettaja nousee sohvalta ja lähtee kävelemään lyhyen kamera-ajon seuraamana kohti taulua. Taulun vierelle pysähtyttyään syntyy uusi suojaviiva opettajan ja kolmen oppilaan välille.

Oppilaista Norikoa kuvataan neutraalissa kuvakulmassa, jonka voidaan nähdä katsojalle kuvallisena vahvistuksena siitä, että opettaja osoittaa katseensa ja puheensa erityisesti hänelle. Huomionarvoista lienee myös se, että elokuvissa ja tv-sarjoissa esiintyvä protagonistii liikkuu yleensä suojaviivan alueella vasemmalta oikealle. Protagonistin vastustajana toimivan antagonistin liikerata kulkee puolestaan oikealta vasemmalle. (learnabout-film.com)

2.6 Suojaviivan tahallinen rikkominen

Toisinaan sekä elokuvissa että televisiosarjoissa nähdään rikottavan suojaviivaa joko tiedostamatta tai tietoisesti. Suojaviivan rikkomista pidetään yleensä virheellisenä tekona, koska sillä onnistutaan tavallisesti vain aiheuttamaan katsojalle epäselvyyttä ja rikkomään näin suojaviivalla tehdyn illuusion.

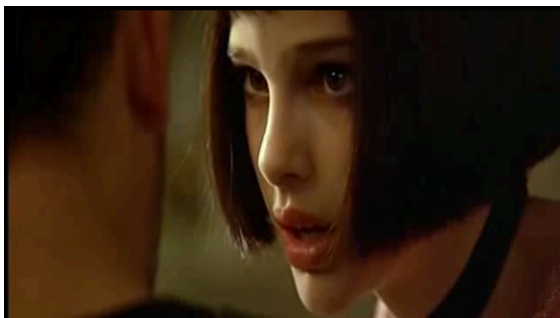
Ranskalainen elokuva nimeltä Léon (1994) kertoo Léon-nimisestä palkkamurhaajasta (Jean Reno), joka ottaa hoivaansa perheensä menettäneen 12-vuotiaan Mathildan (Natalie Portman). Elokuvassa on kohtaus, jossa Léon ja Mathilda keskusteleval toistensa kanssa.

KUVA 5A

KUVA 5B

KUVA 5C

KUVA 5D

Kohtauksen alussa keskustelu kuvataan suojaviivan väärältä puolelta. Toiseen kuvaan siirtyessä sekä Léon että Mathilda katsovat vasempaan suuntaan. Täten Léonin lähikuva on kuvattu väärästä kuvakulmasta. Kuvasarjan viimeisessä kuvassa suojaviivalla tehty virhe on kuitenkin korjattua Léonin katsoessa oikealle kohti Mahtildaa. Kohtauksessa rikkomisen vaikutusta lieventänee se, että kohtaus on kuvattu lähellä neutraalia kuvakulmaa, minkä lisäksi ensimmäisessä kuvassa näkyvä Léonin niska helpottaa henkiloijaintien tunnistamista.

2.7 Suojaviivan rikkominen tyylikeinona

Suojaviivaa on mahdollista rikkoa myös ilman, että se tuottaisi katsojalle vaikeuksia hahmottaa tilannetta. Suojaviivan rikkominen joko tahallisesti tai tahattomasti on kuitenkin lopulta katsojan itsensä pääteltävissä.

Elokuva *Man of Steel* (2013) on ohjaaja Zack Snyderin näkökulma Teräsmiehen synnystä, jossa nuori Clark Kent (Henry Cavill) taistelee ihmiskunnan puolesta omiaan vastaan. Elokuvarissa on kohtaus, jossa viranomaiset haluavat selvittää, kenen puolella Teräsmies on. Kohtauksessa suojaviiva muuttuu äkillisesti ilman neutraalia kuvakulmaa tai kamera-ajoa.

KUVA 6A

KUVA 6B

KUVA 6C

KUVA 6D

KUVVA 6E

KUVVA 6F

KUVVA 6G

KUVVA 6H

Kohtaus alkaa Teräsmiehen ja Lois Lanen kahden hengen välisellä suojaviivalla, joka vaihtuu valvontahuonetta kuvaavan oton kautta Teräsmiehen ja valvontahuoneen henkilöiden suojaviivaksi. Samalla myös Teräsmiehen kamerakulma vaihtaa paikkaansa vasemmalta puolelta oikealle.

Suojaviivan vaihtoa voitaisiin tässä tapauksessa pitää mielestäni tyylikeinollisena, sillä katsoja osaa varautua sekä Teräsmiehen kääntyvän katseen että valvontahuoneessa käyvän kuvan myötä suojaviivan äkilliseen muutokseen ilman, että se aiheuttaisi katsojassa ylimääräistä hämmennystä.

3 MONIKAMERASTA JA KAMERAMIEHEN TYÖSTÄ

3.1 Monikameratuotannon perusteet

Monikameratuotanto on yksi videokuvauksen työskentelymenetelmistä, jossa hyödynnetään useampaa kameraa. Monikameratuotannoissa kameroiden määrä vaihtelee kahdesta kamerasta jopa kymmenien kameroiden tuotantoihin.

Monikameratiimi koostuu tavallisesti kameroita operoivista kameramiehistä, kuvaajasta, kuvaussihteeristä, ohjaajasta sekä kuvamiksaajasta. Ohjaaja, kuvaussihteerit sekä kuvamiksaaja työskentelevät joko studio-ohjaamossa tai sitä vastaavassa ulkotuotantoautossa, josta he ovat komentokielen avulla yhteydessä kameramiehiin, kuvaajaan, studio-ohjaajaan sekä kuva- ja äänitarkkaamoon. Kamerat yhdistetään kuvatarkkaamoon ja tv-ohjaamoon joko kaapelilla tai langattomalla linkillä, jotka yhdessä muodostavat täydellisen televisiokameran.

Monikameratekniikkaa käytetään erityisesti monenlaisten TV-ohjelmien, kuten studiohaastatteluiden, uutislähetysten ja livetapahtumien toteuttamisessa. Ulkotuotantoja tehtäessä käytetään ulkotuotantoautoa, jonka avulla voidaan ohjata ja leikata suoria lähetystyksiä myös kuvausstudion ulkopuolella. Monikameramenetelmän etuihin kuuluu sen mahdollistama tuotannollinen nopeus. Kun useampi kamera tuo samanaikaisesti mukanaan useamman kuvakulman yhden sijaan, ohjelma pystytään leikkaamaan näiden tarjoaman kuvatarjonnan avulla valmiiksi kokonaisuudeksi ilman yksikameratoteutuksen vaatimaa erillistä leikkausvaihetta.

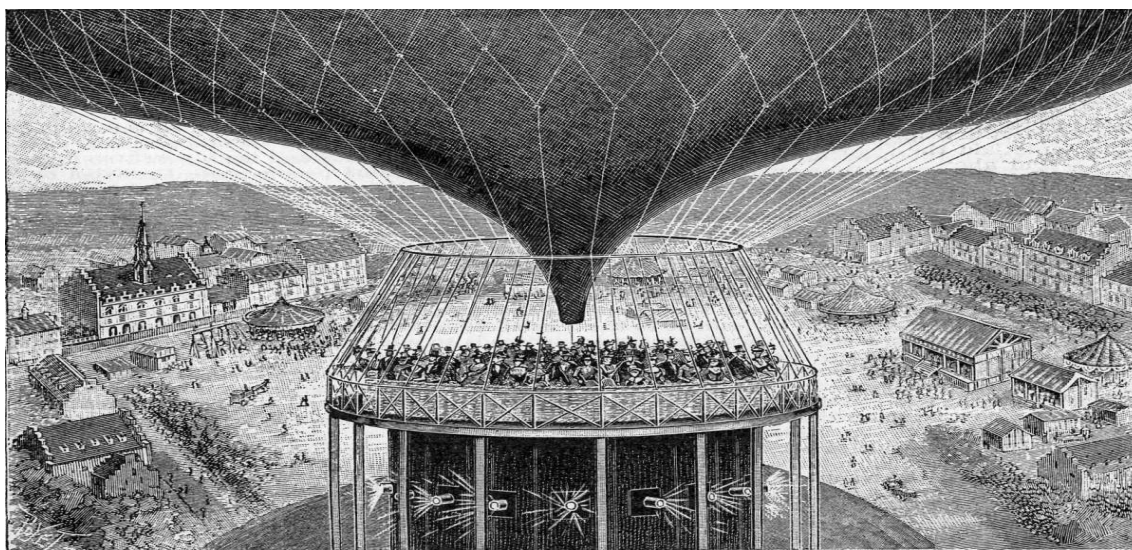
Työtavoista sekä monikameratuotanto että yksikameratoteutus ovat tärkeitä TV-kameratyötä tehtäessä. Monikameramenetelmän valintaan vaikuttaa ohjelmatyypin, lähetystapa, tuotanto-olosuhteet, budjetin määrä sekä toisinaan myös ohjaajan henkilökohtaiset tottumukset. (Korvenoja 2005, 9.)

Monikameratuotannossa suojaviivan hyödyntäminen saattaa kuitenkin olla vaikeaa, sillä varsinkin suorassa livetaltioinnissa henkilöiden paikkoja ja kulkureittejä ei pystytä täysin suunnittelemaan käsikirjoituksen mukaisesti.

Lisäksi kamerassa esiintyvien hahmojen kanssa ei voida käydä läpi heidän tulevia tekemisiään ennen kuvan ottoa, toisin kuin elokuvan tai televisiosarjan kuvauksissa, joissa jokainen otto kuvataan yleensä kerrallaan yhdellä kameralla.

3.2 Monikameran historia

Työskentelymenetelmänä monikameratuotannolla on lähes yhtä pitkä historia kuin elokuvalla ja televisiolla. Ohjaaja-leikkaaja Mitch Jacobsonin mukaan monikameran alkulähteenä voidaan pitää 1900-luvun Pariisia, jossa monikameran syntyyn vaikutti dio- raamasta inspiraationsa saanut Cinéorama. Vuonna 1898 ranskalainen keksijä Raoul Grimoin-Sanson kuvasi Pariisin maisemia kuumailmapallosta kymmenellä, toisiinsa synkronoidulla 70-millin elokuvaprojektorilla, joiden vastaanottama kuva näytettiin 360-astetta kuumailmapalloa kiertävällä ruudulla. (Jacobson 2010, 414.)

KUVA 7. Pariisin yläpuolella leijunut kuumailmapallo kuvasi maisemia kymmenen kameran panoraamana. Kuva: Mentalfloss.com.

Siitä lähtien monet elokuva-ohjaajat ovat käyttäneet enemmän kuin yhtä kameraa kat- taakseen kohtausta. Pian televisio seurasi perässä muun muassa monikameratekniikkaa hyödyntävien TV-lähetysten kera. Ensimmäinen monikameratekniikkaa hyödyntänyt TV-ohjelma oli vuonna 1928 esitetty *The Queen's Messenger*. Sekä BBC että NBC käyttivät rutiininomaisesti useita kameroita ohjelmissaan vuodesta 1936 eteenpäin.

Vuosina 1951-1977 esitettyä yhdysvaltalaisista I Love Lucy -sitcom-sarjaa pidetään usein ensimmäisenä sarjana, joka on kuvattu kolmen kameran tekniikalla olleen samalla ensimmäinen monikameratuotannolla toteutettu televisiosarja. (Jacobson 2010, 415.)

KUVA 8. I Love Lucy -sarjan kuvauksista, jossa käytettiin ensimmäistä kertaa kolmea kameraa. Kuva: Jacobson 2010, 416.

Myöhemmin monet sitcom-sarjat nojautuivat hyödyntämään monikameratekniikkaa, josta tuli nopeasti suosittu vaihtoehtoinen toteutustapa sen ollessa sekä nopeampi että halvempi yksikameratuotantoon verrattuna.

Suomessa monikameratuotanto lähti nousuun 1950-luvun taitteessa. Toisen maailmansodan jälkeisinä vuosina televisio valtasi maailmalla nopeasti alaa, mutta Suomessa ei osattu tuolloin päättää, että kenelle televisiotoiminnan aloittaminen varsinaisesti kuului. Ensimmäistä kertaa kysymystä televisiotoiminnan aloittamisesta pohdittiin vakavasti Valtion Teknillisen Tutkimuskeskusten aloitteesta 1940-luvun lopulla. Myöhemmin keskus laati asiasta muistion, joka jaettiin etukäteen muun muassa Yleisradiolle (Tky.fi).

Virallisesti Yleisradion ensimmäinen monikameratekniikkaa hyödyntävä televisiolähetys kuvattiin 20. huhtikuuta 1955. Suomessa ensimmäinen ulkolähetys tapahtui puolestaan vuoden 1957 tammikuussa. Kyseessä oli TES-TV:n kautta esittämä Joutsenlammen esitys. Myöhemmin Yleisradio osti itselleen ulkolähetysauton, mikä mahdollisti muun muassa suorien urheilulähetysten toteuttamisen. (Wiio 2007, 18.)

Nykyään usean kameran tekniikkaa nähdään käytettävän niin uutisissa, urheilussa kuin myös erilaisissa viihdeohjelmissa. Tulevaisuudessa monikameratekniikan voidaan odottaa lisääntyvän merkittävästi, mikä johtuu aikataulujen jatkuvasta kiristymisestä, TV-ohjelmien luonteen ja tuotantotapojen muuttumisesta sekä televisioalan digitalisoitumisesta. Lisäksi tulemme näkemään enemmän sellaisia ohjelmia, joissa monikameratuotanto on sekä tehokkuudeltaan että taloudellisesti kannattavin toteutustapa, sillä ammattitaitoisella monikameratiimillä voidaan kuvata TV-ohjelmaa yhden päivän aikana useammankin jakson edestä. (Korvenoja 2005, 13-14).

3.3 Kameramiehen työnkuva

Monikameratuotannossa on olemassa monta nimikettä kameran kanssa työskentelevälle henkilölle. Monikameran puolella vastaantulevia ammattirooleja ovat kameramiehen lisäksi valaiseva kameramies sekä TV-kuvaaja. Näistä kuvaaja voi toimia esimerkiksi ohjelmajaksoja kuvattaessa myös studio-ohjaajana.

Kameramies käyttää monikameratuotannoissa tavallisesti yhtä kameraa, mutta poikkeustapauksissa kameramiehen kontrolloitavana voi kuitenkin olla useampikin kamera. Kamerassa olevien kuulokkeiden avulla kameramies vastaanottaa ohjaajan antamia kommentoja, joiden tehtävänä on pitää kameramies perillä leikkauksen ajoituksesta. Kommentot voivat myös kattaa pyyntöjä tai ohjeita kameramiehelle koskien esimerkiksi kuvakokoon liittyvää korjausta tai kamera-ajoa.

Valaiseva kameramies tekee kameraoperoinnin suhteen samaa työtä kuin kameramies, minkä lisäksi hän on pienessä valaisijan roolissa. Valaiseva kameramies vastaa siis ohjelmassa käytettävien valojen tarkistamisesta ja korjauksesta ennen lähetyksen alkamista. (Korvenoja 2005, 25.)

TV-kuvaaja, joka tunnetaan myös pelkkänä kuvaajana, ottaa valaisevaa kameramiestä suuremman vastuun monikameratuotannon valaisusta. Kuvaaja voi myös olla kameramiesten tavoin mukana kuvaamassa, mutta pääasiallisiin kuvaajan tehtäviin kuuluvat valosäädöt, valojen vaihtaminen kuvaustilanteen aikana sekä kameratyöskentelyn valvominen. (Korvenoja 2005, 26.)

Työharjoittelussani kuvaajalla oli myös tehtävänä toimia studio-ohjaajana, joka kameraoperoinnin ja valaisun lisäksi saattaa kuulokkeisiin kantautuneet ohjaajan välittämät pyynnöt, ohjeet ja muut viestit suoraan kuvattaville henkilöille.

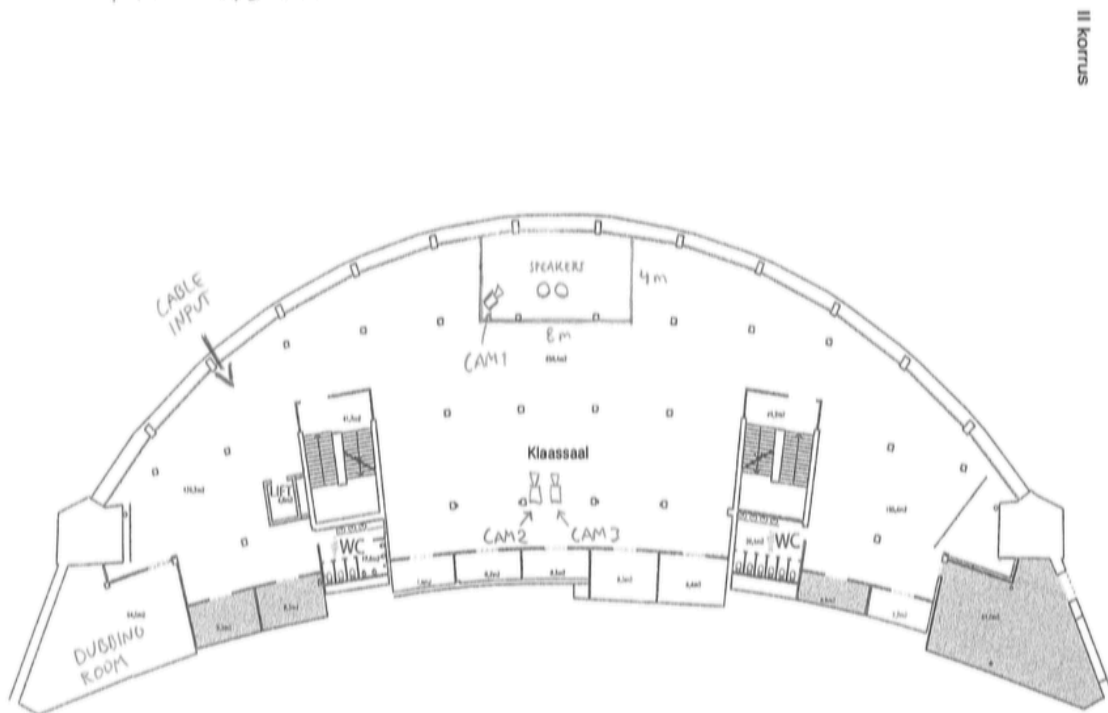
Kuvaajan, TV-kuvaajan ja valaisevan kuvaajan työtehtävät ovat paikasta riippuen vaihtelevia. Valaiseva kuvaaja -nimikettä kerrotaan käytettävän studiokuvaajasta vain silloin, kun halutaan tuoda esille selvä eroavaisuus tämän ja yksikamerakuvaajan välille. (Korvenoja 2004, 26.) Omassa työharjoittelussani kuvaaja puolestaan vastasi studiossa aina valojen ohella myös kameraoperoinnista sekä studio-ohjauksesta.

4 KAMERAMIEHENÄ VIROSSA

4.1 Taustaa livetaltioinnista ja sen toteuttamisesta

Työharjoittelun aikana olin kameramiehenä useassa monikameratuotannossa, mikä antoi minulle runsaasti kokemusta monikameratekniikan saralla. Harjoittelun loppupuolella päätin, että voisin tehdä opinnäytetyön monikameratuotantoa käsittävästä projektista. Lähdin kameramieheksi mukaan Jumalan Aika -nimiseen tapahtumaan, joka kuvattiin suorana lähetyksenä Tallinnassa, Virossa. Kyseinen tapahtuma oli myös samalla TV7 Viron toimipisteen viisivuotisjuhlasuora. Tapahtuma pidettiin 8. ja 9. marraskuuta, joista olin kameramiehenä marraskuun 9. päivänä. Tapahtuma pidettiin Tallinnan laululan (Lauluväljak) lasihallissa, joka vetää sisään yli tuhat henkilöä. Seuraavassa kuvassa on nähtävissä pohjapiirros kyseisestä tilasta, jossa näkyvät myös kameroiden ja äänitarkkaamon sijainnit.

1 mm = 0,248 m

KUVA 9: Kamerat 2 ja 3 sijaitsivat takana istuvan yleisön välissä, kun taas lavakamerana toiminut kamera 1 kuvasi esiintyjä ja yleisöä vaihtelevasti sekä käsivaralta että jalustalta. Kuva: TV7 Production Bible: Jumalan Aika 8.-9.11.2014, 8.

Kuvaussuora kesti ensimmäisenä päivänä peräti kahdeksan tuntia, kun taas seuraavana päivänä kesto puolittui noin neljään tuntiin. Molemmat lähetykset olivat katsottavissa sekä Viron että Suomen televisiosta, minkä lisäksi lähetystä pystyi seuraamaan internetin kautta maailmanlaajuisesti.

Kuvaukseen, äänitykseen, valaisuun sekä lavastukseen käytettävä kalusto oli järjestetty yhteistyössä Viron suurimpana televisio- ja radioyhtiönä toimivan Leviran kanssa. Taphtuma kuvattiin kolmella kameralla, joista kaikki olivat HDTV LDK 6000 -sarjan keskiraskaita kameramalleja, jotka soveltuvat erinomaisesti ulkotuotantoihin.

4.2 Kameramallit ja apuvälineet

Monikameratuotannoissa työvälineet vaihtelevat erityisesti kameroiden suhteen kuvauspaikan- ja tilanteen mukaan. Erilaisia apuvälineitä, kuten dolly-rataa tai steadikameraa käytettäessä suojaviivan paikkaa koskevat muutokset luonnistuvat suorassa live-tilanteessa entistä sulavammin.

Studiotiloissa käytetään tavallisesti raskasta, vaativaan ammattikäyttöön tarkoitettua studiokameraa, jossa on sekä laadukas panorointi että paineistettu kamerajalusta.

KUVA 10. Studiokameran paineistettu kamerajalusta mahdollistaa jalustan tarkan liikkuvuuden- ja herkkyyden säätelyn. Kuva: photoxels.com.

Edellämainitun kameran lisäksi käytetään monesti edellämainittua keskiraskasta kameraa, joita voidaan helposti hyödyntää niin ulkotuotantoa vaativissa olosuhteissa kuin oman studion ulkopuolella tehtävissä, vaativissa sisätuotannoissa.

KUVA 11. Keskiraskas kamera on kiinnitetty kuvan mukaiseen jalustaan, josta se on myös helppo irrottaa ja muuttaa näin käsivaralla pidettäväksi kameraksi. Kuva: bME-DIA.de.

Kyseinen kamera onkin yleinen monissa livetaltioinneissa, mikä johtuu sen mahdollisuudesta muuntautua nopeasti kannettavaksi kameraksi. Tämä tapahtuu irrottamalla kamera jalustastaan, poistamalla käsi- tai olkavaralle kuvaavalle tarpeettomat kaukosäätöomaisuudet ja vaihtamalla kameran päällä sijaitseva monitori helposti mukana kulkevaan luuppiin. Keveytensä vuoksi kamera onkin helppo sijoittaa muutoin hankaliinkin kuvauspaikkoihin. Lisäksi kameraa on helppo lähteä siirtämään ja kuljettaa paikasta toiseen myös silloin, kun tuotanto on vielä meneillään. Keskiraskaan kameran monipuolisuudesta johtuen työharjoittelussani kuvattiinkin kaikki monikamerataltioinnit kyseisen sarjan kameroilla.

Korkealta kuvattaessa turvaudutaan kraana-nimiseen kuvaustyökaluun. Se koostuu pitkästä varresta, jonka päähän asetetaan kamera, jota ohjataan varren takapäässä sijaitsevilla kaukosäädöillä. Kraana mahdollistaa näyttävien- ja muutoin mahdolltomilta tuntuvien kameraliikkeiden, kuten suurten nostojen ja laskujen tekemisen. (Korvenoja 2005, 15.)

KUVA 12. Kraana koostuu jalustaan pystytettyyn suuresta nosturista, jonka nousevaan päähän on kiinnitetty yleisimmillään keskiraskas kamera. Nosturin korkeutta säädellään takana sijaitsevalla ohjauslaitteella ja vastapainoa on pitämässä vähintään kaksi painoa. Kuva: Korvenoja 2005, 15.

Kraana soveltuu erinomaisesti isoihin tapahtumataltiointeihin, kuten Euroviisuihin, minkä lisäksi sillä on mahdollista tehdä näyttäviä sisääntuloja ja muita avauksia vaikkapa keskustelustudioon.

Nykyään monikameratuotannoissa voidaan käyttää myös steadikameraa. Steadikameralla tarkoitetaan amerikkalaiskuvaaja Garret Brownin kehittämää mekaanista kuvanvakainta, joka on puettu valjaiden avulla kiinni kameramieheen. Steadikameralla voidaan liikkua melkein yhtä hyvin kuin olkavaralla pidettävällä kameralla.

Steadikameran etuihin lukeutuu kuvan tasaisuus, sillä kamera on valjailla kiinni kameramiehessä tehden työstä sekä miellyttävämmän että ergonomisemman. Samalla kamera pysyy vakaasti paikoillaan, jolloin kuva on tasaisempi verrattuna normaaliin käsivaralla kuvaamiseen.

KUVA 13. Steadikamera mahdollistaa kuvaajan keholle lähes vapaan liikkuvuuden, minkä lisäksi kamera voidaan sijoittaa kuvanvakaimen rungossa haluttuun paikkaan. Kuva: Tiffen.com.

Steadikameralla on sopivaa kuvata esimerkiksi ahtaissa tiloissa tai konserteissa ja urheilukentillä, joissa tasaisille kamera-ajolle tarkoitettua dolly-rataa ei pystytä rakentamaan. Laite soveltuu myös erinomaisesti suojaviivan paikan vaihtamista edellyttävään kamera-ajoon sekä nopeasti tehtävään neutraaliin kuvaan. Dolly on puolestaan sekä elokuva- että televisiotuotannossa käytettävä apulaite, jonka voidaan saada tasaista kamera-ajoa sivuttais- ja pystysuunnassa.

KUVA 14. Dollyyn kiinnitetyllä kameralla on helppo toteuttaa tarkkoja kamera-ajoja sekä pysty- että vaakasuuntaisesti. Kuva: Camdolly.com.

Dolly muodostuu tavallisesti parin metrin pituisesta radasta ja sen päällä kulkevasta pyörällisestä vaunusta. Dollysta on kuitenkin olemassa monenlaisia variaatioita, kuten pyörällinen jalusta ilman rattaita sekä esimerkiksi dollyn ja kraanan yhdistävä kompi-naatio.

KUVA 15. Dolly-vaunuun kiinnitetyn kraanan avulla voidaan tehdä monipuolisesti tarkkaan hiottuja liikeratoja. Kuva: Pacificmotion.net.

Monikamerataltioinneissa käytetään myös niin kutsuttua kylmää kameraa, joka on sijoitettu kuvaamaan paikaltaan ilman kameramiehen läsnäoloa. Kyseinen kamera on kätevä esimerkiksi urheilutapahtumassa, jossa se on sijoitettu kisakatsomon ylimmälle riville kuvaamaan mahdollisimman laajaa kuvaa koko tapahtuma-alueesta.

Kylmä kamera voi toimia leikkaavalla ohjaajalla yleiskuvan lisäksi eräänlaisena pelastavana kamerana, johon tämä voi leikata nopeasti siltä varalta, jos näyttää siltä, että kameramies on tekemässä kamerallaan virhettä ollessaan leikattuna vielä lähetettävään kuvaan. Suojaviivaan paikkaa vaihtavissa ajoissa steadikamera

4.3 Oman työn analysointi

Toimin kameramiehenä kamerassa 3, joka sijaitsi yleisön takana jalustoilla yhdessä kamera 2:n kanssa. Kameran kuvat pitivät sisällään sekä laajakuvia tapahtumatilasta kuin myös tiiviitä kuvia lavalla puhuvista- ja soittavista henkilöistä, kun taas lavakamerana toiminut kamera 1 keskittyi lähikuviin bändin instrumenteista.

Suojaviivan suhteen kyseinen monikamerataltiointi piti pääasiassa sisällään henkilöhahmon pitämistä tietyllä puolella kuvaruutua. Erityisesti tiiviissä kuvissa minun oli oltava tarkkana yrittäessäni pitää vahvasti tunteen mukana liikkuvat henkilöhahmot tiiviisti mukana kuvan oikealla puolella. Suojaviivan paikka asettui vaakasuorasti lavalle, jonka sisäpuolella sijaitsivat sekä yleisö että takana kuvaavat kamerat 2 ja 3. Sen sijaan suojaviivan päällä kuvannut kamera 1 rikkoi suojaviivaa lähtiessään kuvaamaan lähikuvia olkavaralla, minkä seurauksena kameramies saattoi mennä joko suojaviivan väärälle puolelle tai näkyä muiden kameroiden kuvissa. Kyseiset virheet olisi mielestäni voinut välttää esimerkiksi useamman kameran sijoittelulla tai vaihtoehtoisesti ajoitetummalla leikkauksella siten, että kameramies ei ehdi näkymään leikatun kameran kuvassa.

Henkilön pitäminen kuvassa sujui hetken totuttelun jälkeen mielestäni ongelmitta, mutta hitaat tiivistykset koituivat hankalaksi, mikä saattoi johtua osittain myös lainassa olleen kuvauskaluston heikosta laadusta. Kameralla tehtävät kuvat olivat kuitenkin kokonaisuutena hyvää jälkeä ja sainkin tapahtuman jälkeen ohjaajalta positiivista palautetta kyvystäni reagoida nopeasti muuttuviin tilanteisiin pitäen samalla kommunikoinnin avulla ohjaajan mukana ympäristön tapahtumista.

Näin jälkeenpäin olen sitä mieltä, että parannettavaa kuitenkin riittää. Ammattitaidon parantaminen lienee kuitenkin asia, joka ei häviä koskaan media-alalla työskennellessä. Livetaltioinnin ohjaajan mukaan koulutuksen saanutta kuvaajaa voidaankin pitää ammattilaisena viisi vuotta töitä tehneenä, kun taas itsenäisesti oppinut kuvaaja nähdään todellisena ammattilaisena vasta noin kymmenen vuoden uurastuksen jälkeen. Ottamatta kantaa puolesta tai vastaan, olen joka tapauksessa ohjaajan samaa mieltä siitä, että hyväksi kuvaajaksi oppii vain kuvaamalla.

Näen tulevaisuuteni kuvaajana melko positiivisena, sillä tunnistan nopeasti jälkikäteen tehdyt virheet ollen myös valmis oppimaan niistä ja etsimään ratkaisuja kehittyäkseni entistä paremmaksi kuvaajaksi.

4.4 Suojaviivan merkitys livetaltioinnissa

Suojaviivan merkitys livetaltioinnin saralla riippuu mielestäni livetaltioinnin tyypistä ja luonteesta. Esimerkiksi täysin musikaalisessa esityksessä suojaviivan merkitystä henkilöiden välillä ei pidetä välttämättömänä sääntönä. Sen sijaan kommunikatiivista vuorovaikutusta sisältävissä taltioinneissa, kuten esimerkiksi Putouksessa suojaviivaa määräämää aluetta noudattamalla sekä ohjelman juontaja, sketsihahmot että studiossa istuva yleisö käyttäytyvät järjestelmällisesti kameroiden ja niihin kohdistuvan leikkauksen määräämällä tavalla.

Monikamerataltioinnissa suojaviivan muodostaminen voi kuitenkin osoittautua myös hankalaksi, erityisesti silloin, jos kuvan henkilöt liikkuvat tiedostamattaan suojaviivan yli tai sen muodostaman alueen ulkopuolelle. Työharjoittelussa eri monikameraohjelmia kuvatessani henkilöiden odottamattomat liikkeet ja siirtymät tulivat itselleni tutuksi varsinkin suuressa studiotilassa kuvatuissa lähetyssuorissa, joissa henkilöille oli annettu paljon liikkumavaraa. Koska henkilöiden liikeradat eivät perustu käsikirjoituksessa määräämään paikkaan ja aikaan, voitaisiin livetaltiointien kohdalla tehdä suojaviivasta materiaalisesti näkyvämpi esimerkiksi liiallista liikkumista ehkäisevää lavastusta hyödyntäen, joka saa henkilöt liikkumaan suojaviivan sallimalla alueella heidän tiedostamattaan.

Konserteissa suojaviivan ylittäminen saattaa olla jopa ainoa ratkaisu parhaan näkyvyyden aikaansaamiseksi. Suojaviivan lähtöpisteenä voidaan konsertin tapauksessa pitää esiintyjää kohti katsovaa yleisöä, jonka näkyminen esimerkiksi laajassa kuvassa yhdessä esiintyjän kanssa antaa katsojalle selkeän kuvan ympäristöstä ja kohteiden sijainnista. Yhtyeiden livetaltioinneissa käytetään yleensä runsaasti yleisön takana olevaa kameraa, joka kuvaa laajakuvana sekä esiintyjää että yleisöä. Tämä kuvakulma toimii sekä suurissa- että pienemmissä tapahtumissa kätevästi neutraalina kuvana, jonka kautta on sallittua ja helppoa leikata kummalle puolelle tahansa.

Suojaviivan merkitys konsertin aikana kasvaa kuitenkin esimerkiksi mahdollisten väli-
puheiden sekä yhtyeen jäsenten että yleisön välisen kommunikoinnin aikana. Ei voida
varmasti kuitenkaan kieltää, etteivätkö erilaiset tunnelmaa luovat elokuvalliset tehokei-
not voisi elävöittää elokuvien ja televisiosarjojen lisäksi monikameralla kuvattuja talti-
ointeja.

5 POHDINTA

Työelämässä uskon olevani paljon tekemisissä erilaisten monikameratekniikalla toteutettavien ohjelmien kanssa. Tämän vuoksi suojaviivan ymmärtäminen ja sen sijoittaminen on hyvä ainakin tiedostaa ja pyrkiä sen myötä hallitsemaan myös livetaltioinneissa, joissa suojaviivaa ei välttämättä pystytä käsikirjoituksen perusteella suoraan ennakoimaan. Tällöin suojaviivaa on pystyttävä kontrolloimaan monikameratiimin ehdoilla muita keinoja käyttäen.

Suorissa lähetyksissä suojaviivan tärkeimpänä nyrkkisääntönä voisi pitää 180-asteen tarkkaa noudattamista. Uskoisin, että kyseistä sääntöä noudattamalla erityisesti haastateluja- ja urheilutapahtumia kuvatessa säästytään pahimmilta suojaviivaa koskevilta virheiltä. Esimerkiksi jalkapalloa kuvatessa on tärkeää, että katsoja on perillä joukkueen maalin sijainnista ja pallon oikeanmukaisesta kulkusuunnasta.

Vaikka suojaviivan oikeaoppista käyttöä ei voida välttämättä pitää erityisesti musikaalisen livetaltioinnin kannalta tärkeänä, sitä noudattamatta jättämisen myötä livetaltiointi voi mielestäni menettää helposti sekä kaipaamansa rytmillisen tunnelman että katsojan mielenkiinnon seurata keskittyneesti kuvattua livetaltiointia loppuun asti. Tämän seurauksena voisin mielestäni todeta, että suojaviivan oikeaoppisella käytöllä on omanlaisensa merkitys myös monikamerataltioinnin kuvia suunnitellessa, sillä se toimii yhdessä mietittyjen kuvakokojen ja kamerapaikkojen kanssa tehokkaana tunnelman luoja, kuin myös jatkuvasti leikkautuvan kokonaisuuden järjestelmällisenä ylläpitäjänä siinä missä elokuvissa ja televisiosarjoissakin.

Opinnäytetyötä tehdessäni opin suojaviivan olevan merkitsevässä asemassa sekä yksittä monikameratuotannon saralla. Uskon myös kiinnostäväni työn myötä yhä enemmän huomiota suojaviivan oikeanmukaiseen toteutumiseen projektista riippumatta. Suojaviivan perusteet ja sen luomat mahdollisuudet tuntemalla sekä kuvaajan että ohjaajan on helpompi suunnitella etukäteen monipuolisia kohtauksia, jotka sisältävät vaihtelevia muutoksia ilman jälkitöissä ilmeneviä, peruuttamattomia virheitä.

Kirjallinen osuus on myös tarjonnut minulle mahdollisuuden tutustua laajalti suojaviivan käyttötapoihin ja monipuoliseen hyödyntämiseen, minkä lisäksi tunsin löytäväni vastauksen koskien suojaviivan merkitystä monikameratekniikan saralla.

Uskon suojaviivaa koskevasta tiedosta olevan hyötyä tulevissa projekteissa riippumatta siitä niiden luonteesta. Oli kyse sitten elokuvasta, tv-ohjelmasta tai monikamerateknikalla toteutettavasta konsertista tai teatteriesityksestä, tarvitsee se visuaalisesti hyvin toteutuakseen suojaviivan hallitseman alueen, jonka sisällä tapahtumat on helppo pitää katsojalle niin selkeänä kuin myös mielenkiintoisesti seurattavana. Jokaisessa tuotannossa suojaviivan oikeaoppinen noudattaminen ja taidokas hyödyntäminen tekevät kaikista audiovisuaalisista teoksista nautittavampia elämyksiä.

LÄHTEET

KIRJALLISET LÄHTEET

Hytönen, J. & Mandart, P. 2004. Kamera käy! Elokuvaaja Kari Sohlberg. 1. Painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Jacobson, M. 2010. Mastering Multi-Camera Techniques: From Pre-production to Editing and Deliverables. Focal Press

Korvenoja, P. 2005. Tv-kameratyön perusteet. 2. Korjattu painos. Helsinki: Yliopistopaino. Alkuperäinen teos 2004.

Orpen, V. 2013. Film Editing: The Art of the Expressive (Short Cuts). Wallflower Press.

Pirilä, K. & Kivi, E. 2005. Otos: elävä kuva – elävä ääni. 1. Painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

TV7 Production Bible: Jumalan Aika 8.-9.11.2014

Wiio, A. 2007. Kun tietotekniikka muutti maailmaa. 1. Painos. Deltakirja.

ELOKUVAT JA TELEVISIOSARJAT

Battle Royale. 2000. Ohjaus: Kinji Fukasaku. Tuotanto: Toei. Tuotantomaa: Japani.

(500) Days of Summer. 2009. Ohjaus: Marc Webb. Tuotanto: Fox Searchlight Pictures. Tuotantomaa: Yhdysvallat.

House of Cards. 2013. Ohjaus: David Fincher. Tuotanto: Netflix. Tuotantomaa: Yhdysvallat.

Léon. 1994. Ohjaus: Luc Besson. Tuotanto: Columbia Pictures. Tuotantomaa: Ranska.

Man of Steel. 2013. Ohjaus: Zack Snyder. Tuotanto: Warner Bros. Tuotantomaat: Iso-Britannia, Kanada, Yhdysvallat.

INTERNET

Barrance, T. 2013. Learn about film. Luettu 04.05.2015.
<http://learnaboutfilm.com/film-language/sequence/180-degree-rule/>

bMedia. 2014. Luettu 29.04.2015.
<http://www.bmedia.de/de/p/view/HD-Kamerazug-LDK6000.html>

Camdolly. 2014. Luettu 29.04.2015.
<http://camdolly.com/product/camera-slider-2/>
Photoxels.com

Pacific Motion Control. 2010. Luettu 29.04.2015.
<http://pacificmotion.net/contact/canada/international/>

Tiffen. 2012. Luettu 29.04.2015.
http://www.tiffen.com/steadicam_gallery4.html

LIITTEET

Liite 1. DVD: Jumalan Aika -livetaltiointi, 9.11.2014

